

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบทัศนคติต่องานอาชีพระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียน โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี" สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติต่องานอาชีพของนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียน โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่องานอาชีพ ระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียนกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียน โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดทัศนคติต่องานอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 1 ชุด เพื่อใช้วัดทัศนคติต่องานอาชีพ ของนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียนและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียน โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบวัดทัศนคติ เป็นคำถามแบบตรวจคำตอบ (check list)

ตอนที่ 2 วัดทัศนคติต่องานอาชีพของนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียนและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โดยแบ่งเป็น 2 ด้านคือ ด้านความรู้สึกรู้สึกต่อการทำงานอาชีพ และด้านคุณสมบัติในการทำงานอาชีพ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับความวิธีการของ ลีเคิร์ท (Likert)

แบบวัดทัศนคติต่องานอาชีพนี้ได้ผ่านการตรวจความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (ตั้งรายชื่อปรากฏในภาคผนวกหน้า 104) และคำนวณค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัดทัศนคติโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเที่ยง .8689

2. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีที่เข้าร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ประมาณร้อยละ 75 ของนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการทั้งหมด ซึ่งมีจำนวน 265 คน ได้นักเรียนจำนวน 200 คน และนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ประมาณร้อยละ 9 ของนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ซึ่งมีจำนวน 2,200 คน ได้นักเรียนจำนวน 200 คน ตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการรวมทั้งหมด 400 คน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ และนำข้อมูลของแบบวัดทัศนคติแบบมาตราส่วนประเมินค่าในตอนที่ 2 ทำการวิเคราะห์โดยหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่องานอาชีพของนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียน โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี พร้อมทั้งนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล มาเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาทัศนคติต่องานอาชีพของนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี มีทัศนคติต่องานอาชีพ
2. ทัศนคติต่องานอาชีพระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการมีทัศนคติต่องานอาชีพ สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบทัศนคติค่องานอาชีพของนักเรียนที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียน โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี" ผู้วิจัยจะอภิปรายตามลำดับดังนี้

1. การศึกษาทัศนคติของนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี และนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ปรากฏว่า ต่างก็มีทัศนคติค่องานอาชีพ

การที่ผลของการวิจัยปรากฏดังนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่นักเรียนทั้งสองกลุ่มต่างก็เคยได้รับประสบการณ์โดยตรงจากการเรียนการสอนเกี่ยวกับการงานและอาชีพมาโดยตลอดตั้งแต่ในระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา จึงทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับการงานและอาชีพ ผู้วิจัยเห็นควรพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ หลักสูตร กิจกรรม เสริมหลักสูตร และบทบาทของครูอาจารย์ในโรงเรียน

ประการแรก หลักสูตร ในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 มีกลุ่มวิชาการทำงาน และพื้นฐานอาชีพ (Work-Oriented Education) เป็นกลุ่มประสบการณ์หนึ่งในมวลประสบการณ์ทั้ง 4 กลุ่มของโครงสร้างหลักสูตรตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อต้องการให้เด็กเรียนรู้ด้วยการทำงาน เพื่อวางรากฐานด้านอาชีพและปลูกฝังนิสัยรักงานให้กับเด็ก ตั้งแต่เยาว์วัย (กรมวิชาการ 2531: 124) สำหรับหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษา มีการเรียนการสอนวิชาการทำงานและอาชีพ (Work and Occupation Education) ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 ในหมวดวิชาการทำงานและอาชีพมีกลุ่มวิชาการทำงาน เป็นวิชาบังคับ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนเกิดอุปนิสัยและมีทัศนคติที่ดีในการทำงานและมีกลุ่มวิชาอาชีพเป็นวิชาเลือก มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีพื้นฐานเพียงพอที่จะออกไปประกอบอาชีพได้คามวัย (กระทรวงศึกษาธิการ 2520: 6) ในโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 มีวิชาพื้นฐานอาชีพ ซึ่งเป็นวิชา

บังคับที่กำหนดให้เรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีความรู้ ทักษะในวิชาอาชีพเพียงพอแก่การดำเนินชีวิต มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ รุช่องทางประกอบสัมมาชีพที่เหมาะสมกับคน (กระทรวงศึกษาธิการ 2523: 7) จะเห็นได้ว่าทั้งหลักสูตรประถมศึกษาและหลักสูตรมัธยมศึกษา กำหนดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการงานและอาชีพอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า หลักสูตรนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้นักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีมีทัศนคติที่ดีต่องานอาชีพ

ประการที่สอง กิจกรรมเสริมหลักสูตรและการแนะแนวอาชีพ ปรากฏว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดประสบการณ์เกี่ยวกับงานอาชีพ เพิ่มเติมจากงานการสอนวิชาการงานและอาชีพในหลักสูตร โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับงานอาชีพ และจัดบริการแนะแนวอาชีพให้กับนักเรียนอีกด้วย ดังผลการวิจัยของ กิตติยา คาระสวัสดิ์ (2528: 193-194) พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่สนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาอาชีพโดยการจัดนิทรรศการผลงานทางวิชาการงานและอาชีพ รวมทั้งให้บริการแนะแนวอาชีพโดยบริการข่าวสารด้านการศึกษาอาชีพ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังมีความเห็นว่า กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนก็เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรอีกประเภทหนึ่งที่มีบทบาทในการเรียนรู้และพัฒนาทัศนคติต่องานอาชีพให้นักเรียน ดังที่ผลการวิจัยของ มณีรัตน์ บุญรักษา (2528: 107) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียนมีความเห็นว่า กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทต่อการศึกษาและการพัฒนาชุมชน

ประการที่สาม บทบาทของครู อาจารย์ในโรงเรียน เกี่ยวกับเรื่องนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่านอกจากครู อาจารย์ในหมวดวิชาการงานและอาชีพ และครูแนะแนว ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการงานอาชีพให้นักเรียน ครู อาจารย์ในหมวดวิชาสามัญอื่น ๆ เช่น วิชาสังคมศึกษา ก็มีบทบาทในการให้ความรู้เรื่องงานอาชีพ และพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติในการทำงานอาชีพด้วย ดังผลการวิจัยของ มานิตย์ แก้วบุญ (2526: 99-107) และ สุทัศน์ ภูมิรัตนจรินทร์ (2527: 57) พบว่า ครูสังคมศึกษามีบทบาทในการพัฒนานักเรียนในเรื่อง ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง การตรงเวลา การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการตัดสินใจแก้ปัญหา ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญในการทำงานอาชีพ ยิ่งกว่านั้น ครูสังคมศึกษายังมีความรับผิดชอบและมีบทบาทโดยตรงเกี่ยวกับทำให้ความรู้ และข้อมูลเกี่ยวกับงานอาชีพให้นักเรียนขณะดำเนินการสอนวิชาสังคมศึกษาอีกด้วย ดังผลการวิจัย

ของ จริมศรี เพ็ชรกุล (2528: 94) พบว่า ครูสังคมศึกษาเห็นด้วยกับบทบาทของคนในการแนะแนวอาชีพให้กับนักเรียน โดยการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยตรง และโดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การที่นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องงานอาชีพมาตลอดระยะเวลาของการเรียนในโรงเรียน ย่อมทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องงานอาชีพ อันส่งผลให้นักเรียน เกิดทัศนคติที่ต่องานอาชีพด้วย

2. การเปรียบเทียบทัศนคติต่องานอาชีพระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียน โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี และนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการมีทัศนคติสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามข้อสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ว่า นักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี มีทัศนคติต่องานอาชีพแตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของนอร์เบิร์ต จอห์นสัน และ เจอโรม จอห์นสัน (Norbert Johnson and Jerome Johnson 1981: 70-71) ที่พบว่า นักเรียนอเมริกันในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม VEG (Vocational Exploration Group) มีทัศนคติทางบวกในการเลือกอาชีพและการเข้าสู่โลกของงาน และมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโลกของงานได้ดีกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งไม่ได้เข้าร่วมกลุ่ม VEG

สำหรับผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า มีประเด็นที่ควรพิจารณา 2 ประการ คือ

ประการแรก นักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียนได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับงานอาชีพเพิ่มขึ้น โดยได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานอาชีพในโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียนในโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ทำให้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอยู่เสมอ เช่น กับผู้ใช้บริการ นายจ้าง และกลุ่มเพื่อนที่ปฏิบัติงานอยู่ด้วยกัน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทัศนคติต่องานอาชีพเพิ่มขึ้น ดังที่ เกลนน เอ็ม แบล (Glenn M. Blair 1968: 216-217) อธิบายว่า นักเรียนพอใจที่จะรับทัศนคติ ค่านิยม จากกลุ่มเพื่อน และการทำงานร่วมกันทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยเฉพาะถ้าปราศจากการใช้อ่านาจบังคับหรือกำหนดรูปแบบพฤติกรรมจากครู นักเรียนจะยอมรับทัศนคติอย่างใหม่ได้อย่างรวดเร็ว และผลการวิจัย

ของก๊ ทอดด์ และเบอร์ตัน (Youngue, :Todd and Burton 1981: 369-373) ก็ได้พบว่า การที่นักเรียนได้รับประสบการณ์จริงคือมีโอกาสสัมผัสกับบุคคลที่ประกอบอาชีพ และเยี่ยมชม สถานที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ ช่วยในการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนได้มากกว่าการสอน ในชั้นเรียน ดังนั้นนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ซึ่งมีโอกาสได้ทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อน ได้สัมผัสกับประสบการณ์จริง จึงมีพัฒนาการทางทัศนคติ ค่องานอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งได้รับการเรียนรู้เรื่องงานและอาชีพ เฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น

ประการที่สอง งานวิจัยนี้ได้พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ส่งเสริมอาชีพนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ไม่สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมในโครงการส่งเสริม อาชีพ จากการพิจารณาข้อมูลด้านสถานภาพของตัวอย่างประชากร จะเห็นได้ว่านักเรียนที่เข้าร่วม ในโครงการและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการมีสถานภาพที่คล้ายคลึงกัน แต่มีข้อแตกต่างกัน ในเรื่อง การที่ผู้ปกครองของนักเรียนที่เข้าร่วมในโครงการร้อยละ 99.5 อนุญาตให้นักเรียน เข้าร่วมในโครงการ ขณะที่ผู้ปกครองของนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการอนุญาตให้นักเรียน เข้าร่วมโครงการเพียงร้อยละ 56.5 และไม่อนุญาตให้นักเรียน เข้าร่วมโครงการถึงร้อยละ 43.5 จากข้อมูลดังกล่าว เป็นสิ่งชี้ให้เห็นเด่นชัดว่า ผู้ปกครองของนักเรียน เป็นปัจจัยสำคัญอย่าง หนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทัศนคติค่องานอาชีพของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประดิพันธ์ อุปรมัย และคณะ (2532: 91) ที่พบว่า พ่อแม่เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความสนใจหรือ การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุตร การที่ผู้ปกครองของนักเรียนที่ไม่ได้ เข้าร่วมโครงการไม่อนุญาต ให้นักเรียน หลานของตน เข้าร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียนนั้น อาจมีเหตุผลว่า ค่องการมุ่ง เน้นให้นักเรียนสนใจเรียนต่อทางด้านวิชาการมากกว่าวิชาอาชีพจึงไม่ส่งเสริมให้นักเรียนทำงาน อาชีพ เพราะการทำงานอาชีพอาจทำให้ผลการ เรียนของนักเรียนต่ำลง จะทำให้นักเรียนพลาด โอกาสในการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ที่ผู้ปกครองนักเรียน เชื่อว่าเป็นหลักประกันความสำเร็จ ในชีวิตของนักเรียน ดังที่ผลการวิจัยของ ธานีดา รักษาผลเมือง และคณะ (2527: 290-291) ได้พบว่าผู้ปกครองยังต้องการให้นักเรียน หลาน เข้ารับการศึกษาระดับสูง เพื่อ เข้ามหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยยังมีความเห็นว่า ในสังคมไทย บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมักจะเอาใจใส่ ดูแลบุตรหลานของตนอย่างใกล้ชิด ขณะเดียวกันสังคมไทยยังยอมรับบทบาทของครูในการที่ชี้แนะ

นักเรียนให้เป็นพลเมืองดีของสังคมด้วย บทบาทของผู้ปกครองและครูจึงมีอิทธิพลต่อชีวิตของนักเรียนเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามสิ่งแวดล้อมทางสังคมอื่น ๆ ก็เป็นสิ่งที่มียอิทธิพลต่อการพัฒนาชีวิตของเยาวชนด้วยเช่นกัน การที่นักเรียนซึ่งเป็นสมาชิกรุ่นใหม่ของสังคมไทย จะเป็นผู้ที่รักการทำงานอาชีพ สร้างสรรค์ความเจริญทางเศรษฐกิจให้กับประเทศเพียงไร ก็เป็นผลต่อเนื่องมาจากบทบาทของสมาชิกอื่นและสถาบันที่เกี่ยวข้องในสังคมด้วย โครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียน โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โดยความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบการต่อสู้เบ็ดเสร็จ และโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี จึงเป็นโครงการหนึ่งที่มีคุณค่าในด้านการส่งเสริม การพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นผู้มีศักยภาพในตนเอง เพื่อเตรียมตัวให้มีความพร้อมยิ่งขึ้นสำหรับการเลือกดำเนินอาชีพในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพให้กับนักเรียน และเยาวชน ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับครูสังคมศึกษา

1. ควรส่งเสริมงานอาชีพให้แก่ นักเรียน ด้วยวิธีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการทำงานอาชีพ ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจทักษะในการทำงานอาชีพ และมีทัศนคติที่ดีต่องานอาชีพ
2. ควรจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกการทำงานอาชีพ เพื่อเป็นการเตรียมประสบการณ์เกี่ยวกับงานอาชีพให้แก่ นักเรียนก่อนเข้าสู่โลกของงานอาชีพ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารการศึกษา

1. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรวิชาสามัญ โดยส่งเสริมให้มีการบูรณาการ เรื่องงานอาชีพ ในเนื้อหาวิชาสามัญต่าง ๆ
2. ควรส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น ในการจัดโครงการส่งเสริมงานอาชีพให้แก่ นักเรียน

3. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรอื่น ๆ ในท้องถิ่นได้รับรู้ วัตถุประสงค์และประโยชน์ของกิจกรรมส่งเสริมงานอาชีพนักเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือและ สนับสนุนในกิจกรรมส่งเสริมงานอาชีพให้แก่ นักเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบการต่อสู้ เบ็ดเสร็จ

1. ควรทดลองจัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียนให้แก่โรงเรียนมัธยมศึกษาใน ต่างจังหวัด โดยจัดกิจกรรมของโครงการให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น
2. ควรเผยแพร่โครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี ซึ่งเป็น โครงการตัวอย่างไปสู่หน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน
3. ควรให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพนักเรียน โดย การสนับสนุนด้านการจัดวิทยากร การดำเนินกิจกรรม และการเงินตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ทำการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานอาชีพ ระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมและไม่ได้ เข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพ
2. ควรศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของโรงเรียนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการ ส่งเสริมอาชีพให้แก่ นักเรียน
3. ควรศึกษาโครงการส่งเสริมอาชีพของหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดทำโครงการในลักษณะ คล้ายคลึงกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย